

Έννοιες της Μοντέρνας Τέχνης

Ένα ενδιαφέρον βιβλίο που αναφέρεται στις έννοιες της μοντέρνας τέχνης, περιλαμβάνεται στον κατάλογο των εκδόσεων του Μορφωτικού Ιδρύματος της Εθνικής Τράπεζας και σίγουρα αξίζει την προσοχή όσων προσεγγίζουν με αγάπη και ενδιαφέρον το χώρο της τέχνης.

Την έκδοση επιμελείται ο Νίκος Στάγκος, ο οποίος έχει σπουδάσει φιλοσοφία στα πανεπιστήμια Ουέσλμαν του Κοννέκτικατ και Ντένισον του Οχάιο και ολοκλήρωσε τον κύκλο των σπουδών του στο Χάρβαρντ. Επιμελητής εκδόσεων ποίησης και τέχνης στα βιβλία Penguin (1967 - 74), διευθύνει από το 1974 τις εκδόσεις Thames

& Hudson, όπου είναι υπεύθυνος για τις σειρές Τέχνης και Θεωρίας της Τέχνης.

Ο Συλλογικός αυτός τόμος με δοκίμια διεθνώς διακεκριμένων συγγραφέων και μελετητών της τέχνης παρουσιάζει στο ευρύτερο κοινό τις βασικές έννοιες και εξελίξεις της τέχνης από το 1900 ως τις μέρες μας.

Η αναφορά στη Μοντέρνα Τέχνη αρχίζει με το κίνημα του φωβισμού και κλείνει με τον Μεταμοντερνισμό και την Τέχνη της Ιδιαίτερης Ταυτότητας.

Η ιστορία της Μοντέρνας Τέχνης που προτείνεται εδώ αφορά περισσότερο τα καλλιτεχνικά κινήματα, τη συμβατική χρονολογική διαδοχή τους και λιγότερο τις έννοιες που βρίσκονται πίσω απ' αυτά ή τα διαποτίζουν.

Ωστόσο, επειδή τα εν λόγω κινήματα αλληλοεπικαλύπτονται χρονικά και τα διακρίνει πληθωρικότητα, περιπλοκότητα και αυτοαναφορικότητα, μέρι-

μνα του Ν. Στάγκου είναι να παρουσιαστεί σ' αυτή τη συλλογή δοκιμίων ακριβώς η ποικιλομορφία και η αυτονομία των αντιφατικών ιδεών που πυροδότησαν την τέχνη του 20ου αιώνα, όχι με έναν απολογισμό υπαγορευμένο από την ιστορικιστική αντίληψη αλλά με την πεποίθηση ότι δεν υπάρχει μία αλλα πολλές «ιστορίες» της δυτικής Μοντέρνας Τέχνης, κάθε μία από τις οποίες μπορεί να γραφτεί από διαφορετική οπτική.

Από την αρχή τα καλλιτεχνικά κινήματα είχαν συγκεκριμένους στόχους, προσανατολισμούς και προγράμματα και συνοδεύονταν από πλήθος διακρυσξων, μανιφέστων και άλλων κειμένων. Κάθε κίνημα επιδίωκε συνειδητά να διατυπώσει την ιδιαίτερη άποψη του· καλλιτέχνες, κριτικοί και καλλιτέχνες σε ρόλο κριτικού παρουσίασαν προγράμματα για να διακρυσξουν τις απόψεις τους και να εξαγχειύουν κινήματα.

Ο ρόλος του κριτικού, του θεωρητικού, υπήρξε σημαντικός στο να διαμορφωθούν και να αποκτήσουν κύρος νέες καλλιτεχνικές δραστηριότητες (χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα του Αφηρημένου Εξπρεσιονισμού). Παράλληλα πρέπει να

Pablo Picasso: Οι δεσποινίδες της Αβινιόν, 1907, Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης Ν. Υόρκη

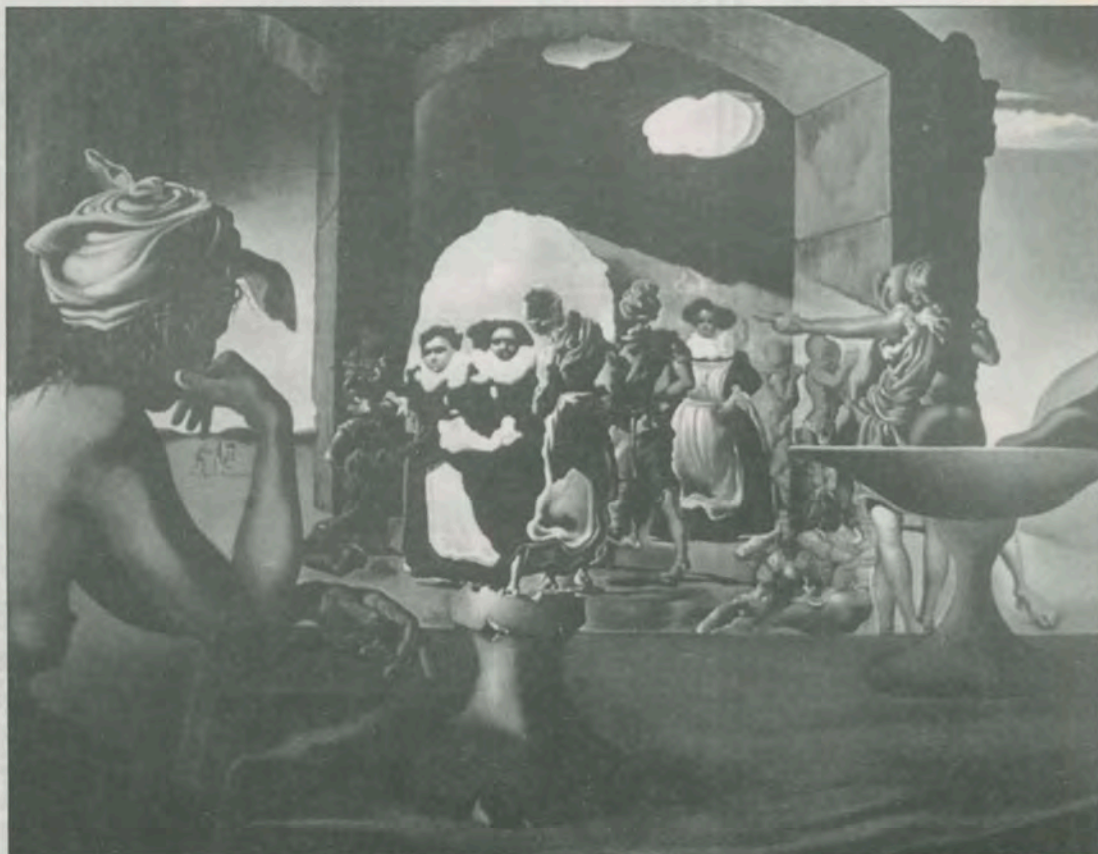
επισημανθεί ότι ορισμένοι από τους σημαντικότερους καλλιτέχνες δεν ανήκαν, τουλάχιστον κατ' αποκλειστικότητα, σε κάποιο κίνημα· ενδεικτική απ' αυτή την άποψη είναι η περίπτωση του Πικάσσο, ο οποίος είτε περνούσε

από το ένα κίνημα στο άλλο, είτε απλώς το υπερέβαινε, ή του Λεζέ, στο έργο του οποίου, παράδοξως ελάχιστες είναι οι αναφορές σ' αυτό το βιβλίο.

Γ.Κ.Π.

Henri Matisse: Πορτραίτο με την πράσινη γραμμή, 1905, Μουσείο Τέχνης Statens, Κοπεγχάγη

Dalí: Το παζάρι των σκλάβων με την προτομή του Βοηταίρου που εξαφανίζεται, 1940, Salvador Dalí Museum, Cleveland